

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 182 (10779)

1978 чылдың август 5, суббота

1025 чылда үндөлүктүңгөс

Өртөө 2 көп.

„Прогресс-2“ ажылы дооскан

Ужудушкуну башкаар топ (СЭТА). Чер чогууну орбитага 1978 чылдың июль 7-де үндүргөн „Прогресс-2“ деп автоматтык түрк кораблы ужудушкуну дооскан. „Прогресс-2“ кораблы паян баугаар даалгаларын долу күүсеткен. Черден берген команда баугаар атмосфераның дыйгы кадыкчына чылап баткан болган болгун оонакы девиацияны кырылга айыктык чеге болдуңу ужудушкуну сооктаган. „Салют-6“—„Союз-29“ эртем-шынчыл комплексиниң өкпанын ужудушкуну уламчылашкан, август 4-те олар медицина шынчылдары кылган. Гидростатиктик базымдык космонавтыларын чүрөк-дөмөр системазын паянчаар ажылдарын болгаш өскө-дөө шөпөлдөрүн кылган. Космонавтылар Владимир Коваленко болгаш Александр Иванченкодун кыдыкың байдалы эки. Ужудушкуну программа баугаар чоруп турар.

НАЙЫРАЛДЫГ УЖУРАЖЫШКЫН

СЭКП ТК-ның Чингине Советтары, ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргаам Л. И. Брежнев аягуугуң 3-те Крымга Совет Экилетинде депташтыр турар. ПНАП ТК-ның Бирги секретары Э. Герек-биле ужурашкан. Ажы-думма ийи чурттуу амгы үеде шынчылдар турар сорулдарының дугайында информация солдушкуну болган.

Эштер Л. И. Брежнев биле Э. Герек СЭКП биле ПНАП-ның партия организацияларының аралында кызыл-аарың салгырың турарың, ССР-биле Польшаның аралында экономика, эртем-техника болгаш культура талазында кыды ажылдашканың чедишканың хоңжуң турарыңга сеткил хамышкың дептеринер. Космос дөмөк-перин принциптериниң чугула хөраңиң талазы-биле акыл-думма ийи чурттуу үрө түндүкү кады ажылдашканыңга совет болгаш поляк космонавтыларың каттышкан ужудушкунуң ийилгаларың ужурашканың олар онзалат дептеринер.

Эштер Л. И. Брежнев болгаш Э. Герек олар 1977 чылда Крымга, а ол ишкан бо чылдың апрель айда Москвага болгаш ужурашканыңга үедеде чели алган дугушкунуңарың түндүкүң өргөткөн. ССР-биле ПНАП-ның аралында бүдүрүлгөниң спешализация, кооперацияның үр хуусаалың программазың ажылдап кылырың болгаш амьдыралга боттандырың шынчылдарың эргежок чугулазың дептеринер. Ол ишкан хей талазың экономикадың кады ажылдашканың үр хуусаалың тодаргы программазың амьдыралга боттандырың талазы-биле дептеринер ийи кылырың шынчылдарың чорукту олар ба-ла башканың.

Ужуражышкының кир-ажыңың делегей амьдыралыңың ийи чугула айтырыларың талазы-биле саяла-салын солуккан. АКП-ның администрацияның саядык социализм чурттарга ийишкың болгаш кыды-дамшкың кылырың чыса-галдыр ажылар орады-жышкың буруу шапкы-лар. Шяк кыдың өртө оуу кы-лыш турарларга чүң-дөө бер-

Эштер Л. И. Брежнев биле Э. Геректиң беседазың чүрөк-ти хамышкың найыралдыг байдалга өртөн болгаш олар-ның чугулазың өргөн ай-тырыларың талазы-биле боттандырың чыктык өвиш дептеринер.

Беседага СЭКП ТК-ның По-литбюро кеңигүүнүң калды-дат СЭКП ТК-ның секретары К. У. Черепко биле СЭКП ТК-ның Чингине секретарының дуулашканы А. И. Бла-тов олар ийишкенер.

(СЭТА).

АК-ЧЫРААДА ХАЙНЫШ КЫННЫГ АЖЫЛ-ИШ

Кайнаар-дөө көрөгө, ужукыдым куурабес дүдүк-кеңиги көк шынаа. Сактырга чер биле дөөр түтүчү берген ишкан. Ында өлт-сигениң үңгөн хөлбөргө дөк чүе. Шынаа өлөң болгаш тулаа хымыржам. Тес-Хем районунуң девиацияны Ак-Чыраада шын-чаады ишкан.

Эрвин, Тес-Хем, Монгу-Тайга. Өвүр болгаш Чөөн-Хемчик районнарың акыл-агыларыңда ында чет-кылып келген чүе-чүе ажыл-ишчилер сизиниң немиш белектерин, бо хүнде олу-түндүк чок кызылман-шу-дургу ажылдап турар.

Шынаа дургаар сарааттар

Өртөгү хүнүң сарыг хө-рөддери чаа-ла чер кырыңа шонуп дөң келгенде, хоу-вунуң каалама оруу ак талдарың суукаа эдиртиң ийрип келди. Тес шынааның сиз-ген кезер чөриңи эгези ол.

Хамык-ла сизиниң брига-далар ол шынаада алың-агы тургулашкан ажылдап турар. «О. Шынаа» совхозтуң Эри-Кыры деп черде сизиниң хөй-жударыңа бардык. Олар 14 киж. Бригадары хөйжү-Комбу-Сурун Достак-оол ияң-чаар ажылдап турарың биске чугулазың.

— Совхозузуң 160 тонна си-ген белектер оонаада берип каан. Мал чөмү белектеринче аял 18-те киривис. 35 тон-назы белектер, оң 28 тон-назы сарааттан алдык. Оонаадың август 20-де доо-лар соруга саядыңан.

Оң ийи Уса-Хал тала-зыңче чоруттарга, өскө райо-нардың келген сизиниң брига-далар мырыдай кожа-кожа.

Монгу-Тайга районда «Ма-ген-Бүрөң» совхозтан келген бир сизиниң бригада бо. Сов-хозтуң директору Саая Нара-оонович Шыдыраа, партия сек-ретары Ховалыг Хүрен-оонович Сарыг-оол база чөмү келген, мыда турлар. Бо өң-ше ырак—600 аяк километр черден келген сизиниңчилер. Олар июль 10-ла аяк кез, сизиниң келип эгезиң, 290 тон-на сиген белектер оонаады-лыг. Ам 100 тонназы тырып боттандырып, оң 40 тонназы совхозке сөөртүп чоруткан. Белектер сизиниң 4 машина үтүктөл чок дайыганы турар.

Совхозтуң малчынары база

Ону өскө бригадалардан чөмү ап тур бис.

Өвүр районунуң «Коммуна-че орук», «Торгалыг», «Кызыл туң», Чөөн-Хемчиктин «Ок-тябрь 30 чыла», Кара-Марс атыг совхозтарының сизиниң бригадалары база-ла ол шы-наада Ак-Чыраада шынчыл белектеринде акыл-иш хай-ышкының болду. Кайы-дөө акыл-агының бригадалары-га баарга, мында деп чугула-лашкың турар: «Сиген-дөө бар чер-дир. Пашаның оонаадың күүседирине бүрүлдөт бис».

Сизиниң ортуңда даузың чөдөрүң турар.

Хандырылганы экижидер

Сизиниң бригадаларың аш-чөм-биле хандырып турарың үндүктүңизин чок. Эътти, хөбүти, өскө-дөө продукту-ларың совхозтар өкпө берип турар. Оң аптада чөмү Ак-Чыраада база саядың ап бо-дур. Ыңалаажок чогууда районнарың: Өвүрден, Тес-Хемден автолавтарды Ак-Чы-рааның сизиниңчилерине кел-беси турар. Кызыл, коңурт-ти көргүзүп турар-дөө, ол докталам аяс. Чөмүң брига-даларда сизиниңчилер кино, концерт-көрбөң.

Мал чөмү белектер аге-лөдөн бээр ай аякы турар. Ыңалаажок бригадаларга эки-чидер чорбал. Чугула чыгыс кызыл бөүрүл бир өмчү чо-раан деп сурап бар. Брига-даларда аптекарлар база чок.

Сизиниң шөүлөң турар кижилерге солуп, жур-нал чөдөрүңгөң оонаадып ту-руп, А чөмүң акыл-агы-мың чыжа, чөмүңдү турар «О. Шынаа», «Ак-Чыраа» сов-хозтарың бригадаларыңга солуп, журнал келбей турар. Ажылды шынчылдарыңга бир кол шапкыктың чүе—артык кезектерин чок болуп турарың. Ында сизиниң брига-даларың «Сельхозтехника» Самагалдай болгаш Чалаана каттыжышкының халды-жыдыр ужурут. Ол катты-жышкының халды-жыдыр дуа чөдөрүң үш машина чө-рүп турар. Олар ам-дөө чөмү бригадаларга барбаан. Ызыңгы оларга монгу-тай-гажылар хомудан турар. Престиж кол дамчыдыңың, редуктору, муфтазы, баглаар ашпады үрелген. Ол кезек-тер чок. Ызыңгы тандык-та аяа турар ажурга тавар-жыр. Бо айтырың респу-бликаның «Сельхозтехника» каттыжышкыны (даргаам С. М. Мешкорудников), Көдөө акыл-агы министрствоу (министри И. Г. Лавренко) дарып шынчылдар ужурут. Мал чөмүниң белектеринде докталам барып, оларын амьды-рыл-чурталааны, кыш-ажылың соогуруң көрүп, тай-ылбыр-массалыг, партия-дептериниң акылды күтүлө-лөдүрүп турар. Чыжа, Өвүр рай-онунуң ужуртукчулары пар-тия райкомунуң бөорөсүнү шынчылдар баугаар сизиниң шөндөдире бригадалары кели-ши, үш хоңжур лекүрүм-лаш, халкың турарың тү-рүмүктөл. Ол ишкан совхоз-тарың директорлары, пар-тия компар секретарлары сизиниң бригадаларга үрүңүч көп, чүдө акыл-агың айтырың-ларын шынчылдар турар өскө, халык хана солунарың, «Чалдыгырың», «Агитбууду-старың» үндүрүңгөң боттарың кирип, практиканың дуузың чөдөрүң турар.

Куш-ажылыч алдарның тугу

«ШЫН» СОЛУНУҢ КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР ТУГУ:

Чөөн-Хемчик рай оңиңуң «Алдап-Маалыр» совхозунуң (директору Д. Куулар, партия секретары К. Дамба-Даржаа, ажылчы комитетиниң даргазы Ю. Ызылжаа) мал чөмүни белектеринде ажы-ишчилеринге тураскаалың көдүргөн.

Алдап-маалыржылар бо чы-дын 3100 тонна сиген белек-тер планың. Бо хүндеңиң чөдөр олар 1073 тонна сигенги келип, сарааттан болгаш 290 тонназы пресстиң. Ажыл-агының ишчилери ийи ай-ның сөөлү оң хоңжурда эки шалкының өзү-биле ажылдаш, 422 тонна сигенги белек-тер.

Өвүр районунуң «Торгалыг» совхозунуң Ак-Чыраада сизиниң бригадалыңың (бригадирин Дагба Кыргысевич Кызыл-оол) ажы-ижиниң тураскаалың Куш-ажылыч алдар туугу көдүргөн. Ол бригадалың сизиниңчилер оң хоңжурда 250 тон-на сигенги белектер оонаа-дыңың турган, оңу 317 тонна чөдөрүн, социализм чарык-тын мүнүкү олурунда чоруп турлар.

Мал чөмүниң белектериниң мурнаңчылары-биле деңнежи-мер!

ХОЙЖУ СӨЗҮН

Э Э Л Э Э Н

Бий-Хемде Ленин орденниң «Ызма тарачын» совхозтуң мурнакчы хөйжүу коммунист Олак Григорьевич Кечил-оол чыдың-на шынчыл малыңга болуңуң шыдаар шаа-биле сизиниң белектерин, кыштааңга сөөртүп аң келген.

Оңу беш чыдың үшү чы-дыңда 15 тонна сигенги бо-дунуң күжү-биле белектер алдырың малчың хүлэңген. Соглоң сөзүң амьдыралга боттандырып дөң хөйжү мал чөмүниң белектеринде июль айың ортан үедеде кирген. Хөстү үедеңизе кыптааның чөмүң шынчыл сизиниң кели-ши, кургааның хөпөңөн ап турган. Чоокта чаа хөпөң-мерни чыгыс чеге болгаш, сарааттан, шынчыл-биле 15 тонна ажы сараатты тургус-кан. Малчының бөдүмүң сизиниң ам-даа бар, оң шү-тууң сарааттан болаа чөр-би тына аяар. Бо ажылды кылырыңга хөйжүң күлөөң Константин Аралың биле уруу Риза Кечил-оол уаг ду-зазы чөдөрүңер.

Мал чөмүниң белектерин хөйжү ам-даа уламчылап ту-рар.

Т. ХЕРТЕК.

А. М. Градобовти Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Хундула бинни-биле шаңнаар дугайында ТЫВА АССР-НИИ ДЭЭДИ СОВЕДИНИИ ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫ

Партия болгаш совет орган-нары үр чылдарда үр-үңиңде-диг ажылдааны база 60 хар-лазың-биле холбаштыр Тыва АССР-виң уаусу контрол комитетиниң инспектору Александр Михайлович Гра-добовти Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президи-умунуң Хундула бинни-биле шаңнаар.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргаам М. МЕНДУМЕ. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Секретары С. КРАСНЫИ. Кызыл хоорай. 1978 чылдың август 4.

МАЛ ЧӨМҮНИҢ БЕЛЕКТЕЛИИ — ШАЛЫПЧЫ ФРОНТ!

УЛАМ ШАПКЫНЧЫДАР

(МАЛ ЧӨМҮ БЕЛЕКТЕЛИНИҢ ДОПЧУЛАЛЫ)

Республика девиациярында мал чөмүниң белектели хай-ышкының уламчылашканы. Августуң 1-деги ме-дөө-биле алдырга, акыл-агы-дай 40,5 муң гектар чөриңи сизиниң кескен. (Эртин чы-дың ол үедеде 23,2 муң гек-тар чөриң сизиниң кескен турган). Паш баугаар 164,5 муң гектар, 33,8 муң га чөриң сизиниң аяан алдыңан бол-ган. 22,2 муң тонна сизиниң сарааттанган. (Эртин чы-дың ол үеде 12,2 муң тонна сизиниң сарааттан, азы планың 6,7 хуузу күсөткөп-ген турган).

Монгу-Тайга районунуң акыл-агылары мал чөмү белектер планының 23,7 хуу-зун, Өвүрүң—17,6. Таңды-лар—24,4. Чөөн-Хемчиктиң—16,5. Бий-Хемияң—16,3. Улу-Хемияң—19,4 хуузу күсөткөпкөн. «Алдап-Ма-алыр» 943. «Ленинчи орук»—630. «Торгалыг»—770. СЭКП-ниң XXV съездин атыг сов-хоз—450. «Чодураа»—403 тон-на сигенги келип белектер. Ол чыккытар эки көргүзү-дөргө акыл-агылар район-нарда эвээш өскө.

Чөмүң районнарың сов-хозтары мал чөмү белектер ажылды оонаадышкың чө-рүдүп турар. Чыжа, Бай-Тай-га районунуң акыл-агылары планың чүдө 6,2 хуузуң, Барыш-Хемчиктиң—7,5. Эр-линниң—6. Кызыл районунуң акыл-агылары—8,3 хуузуң күсөдүң алган. Каа-Хем рай-онунуң акыл-агылары сизиниң кескен, оңу аяарың ду-за саядың турар. Ында 3022 гектар чөриң сизиниң кескың, оң чүдө 2876 гектары ажааттыңан, азы 1096 гектар чөдө кескен си-

планың 16,3 хуузу-дур. Вата-мшын сизиниң дагалың кыдыр ажылды темпиз Таңды рай-онунуң акыл-агыларында азын өкк. Ол чөдөрүң 892 тонна дагалың шынчыл малыңга белектер кылган, азы планың 31,8 хуу күсөткөн. Каа-Хем район 221 тонна иш-тиниң сизиниң дагалың белек-тер.

Республикада 2808 тонна бууду-бурун белектер. Ол—планың 33,1 хуузу. Улу-Хем районунуң акыл-агылары бу-дур-бүрү белектер талазы-биле планың күсөдүр чыг-ган. Бо ажылды темпиз Таңды, Каа-Хем, Эриң болгаш Тес-Хем районнарың совхозтарында кууду.

Тываның хоу-шөндөрүңде, шыла-шөптарында мал чө-мү белектер механизасты-тыңа 159 бригада, 349 аяно ажылдап турар. Олардан 17 бригада шөпөтүзүңүң ар-газы ажылдап, эң бедик күш-ажыкчы көргүзүңүң чөмү ап келген. Сизиниң кези-деңизде, сенж белектеринде 9300 киж хараа туттуңан. 4804 киж сизиниң хол ка-дыры-биле кези турар.

Уагтыр, тууду, транспорт организацияларының коллек-тивтеринде, аңгы-аңгы ал-бан организациялардан 1862 киж мал чөмүниң белекте-линде дуаа турган. Кы-зыл хоорайдан 120 киж То-жу районуң сизиниң кези-деңизде ажылдап турар. Көдө-шчилерге дуаа көргүзүп кел-ген белектеринде 466 тонна сизиниң. 462 тонна бууду-бу-рун белектер берген.

Допчулады республиканың Көдөө акыл-агы министр-ствоуңуң спешалистер кы-лган.

СУУР ЧУРТТАҢЧЫЛАРЫНЫҢ КУЖУ-БИЛЕ

«Чыраа-Бажы» совхоз-туң дирекциямың, партия, мында көдө Советниң күө-сөкни комитеди мал чөмү белектериниң чоңуң кал-баа-биле киржирин чө-рүл. Совхоз толуңуң акылчы чоңу кварталдар айы-биле өндөлдөп алган, мал чөмүниң белек-териниң кирген. Чыраа-Бажы сууруң оң аяк кварталдары мал чө-мүниң белектериниң кө-дүрүң үгөн. Сууруң чо-ну Чыраа-Бажының кал-бак шыңгыдан, дөңгө-лөктер баштарыңдан, кара суугарың уңарыңдан, хара-ганарың болгаш таалар араарыңдан хол кадыры-биле сизиниң кезерин хай-ышкының чорудуң ту-рар.

Куу-Шанчыг, Кызыл-Шанчыг шынаадыл өй-мактарда сизиниң чөмү сизиниң кезиң, кургады, хөпөңөн турарлар. Ыларга Кызыл-Шан-чыгың алды, кетүү өй-мактарыңда № 4, 13 квар-талдарың сизиниң оңаа кадурушкунуң ажылдап турарлар.

Совхозтуң дирекция чө-ри, акылчы комитеди сизиниң араарыңда соци-ализм чарыкты органи-зациялашкан. Каңдашкың берге чыда сизиниң ты-кан, оңу хөйжү белектер бригада шаңнал-мангал-чөдөр. Чыжа, 25 тонна си-генги белектер квартал бири чөриң азыр болгаш 150 рубль-биле шаңнадыр, ийгиңи — 20 тонна си-генги белектер, 100 рубль, үшүңү—15 тонна сигенги белектер, 50 рубль шаңналга чөдөр.

О. МОНГУШ. Чыраа-Бажы суур.

«РАДУГАНЫҢ» АЖЫК-ДУЗАЗЫ

ажылдарың кылып турар. Сутнуң чыгаар агар сутгары системазың таарым-чалыг тургузары доңдандыр турар бойдус чүддөриң хө-көр артырың, камгалаарыңга уагт ужурашкың бооп турар. Оңу колдуңда-ла бүдүрүлгөң ажыл-даан суугар артыңкың өскө-р аасың, ажылдаарыңга таарыштыр кыдыр ужурут. Ызыңгы мал ка-лааларыңдан үгөн сутгары сутгарыга бугаамың суу-биле холдуштур асырыңың арталарың болгаш техниканың ол-ла каттыжышкың база ажылдап кылып турар. Ол ишкан минералдыг чөмү-чидилгелери болгаш микро-бүдүрүлгелери сут-биле хо-нууруга, тараа культуларының дүңдүң база дыка бе-дидер. Каттыжышкың сутгарыга талазы-биле аяа-жылап турар.

Москва облазы, Радужный суур. Бистичи чурттуң колхоз-тарының болгаш совхозтары-ның шөндөдире сутгарыга-ла механизастаар талазы-биле Бүгү-өвүлгөң «Радуга» дөң эртем-бүдүрүлгөң катты-жышкының чогадың, тургусканы чөр сутгар бол-гаш кызыл чыстааның кыдыр машиналары ажылдап турар.

Оң кол организациязы сут-гарылаң механизастаары-ның болгаш техниказың талазы-биле Бүгү-өвүлгөң эр-тем-шынчыл институту бооп турар. Чурттуң аңгы-аңгы зона-ларында үстүдө айыттыңан каттыжышкының салбы-лары база ажылдап турар. Олар чурттуң чө-рө болганы-ның айы-биле өдөтөдиг, бе-дик дүңдүттү азырың ар-галарың ажылдап, кылып турар.

«Радуга» дөң каттыжыш-кында эртемниң 50 доктор-лары болгаш кандидаттары, 500 аяк өскө-дөө хөвириниң спеш-иалистери ажылдап турар. Ол каттыжышкың болуру эртемде чөс организацла-лары болгаш институттары улап-баштап турар. Ол каттыжышкың социализм чурттары спешалистер-биле база кады ажылдашкы-га.

И. АКПӨВТҮҢ фотоу. СЭТА-ның фотохроникамы.

«КУШ-АЖЫЛДЫҢ ХООЧУНУ» МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Чарлыы

Улус ажил-агыйына хей чылдарда ак сеткилдиг куш-ажылды дөшт, куш-ажылды ачы-хавылазын худуш көрдүниң демдег ылдыр ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң амуунундан «Куш-ажылдың хоочуну» медаль-биле шаңнаарлар бола:

БАРЫЫН-ХЕМЧИН РАЙОНДАН

Төгүс-оол Болду-Хунаевич Нуулар — пенсионер, Аңгаты суур.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК РАЙОНДАН

Алексей Лопсанович Базыр-оол — пенсионер, Чадаана хоорай.

Сарымбуу Семис-олович Донган — Октябрьиниң 30 чылы совохотун ажилчыны.

Омчулова Маадыр-оловна Нара-оол — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Дамды Чамбалович Нуулар — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Орус-оол Дөңгүр-олович Нуулар — пенсионер, Базл-Тада суур.

Дака Барымбаевна Монгуш — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Кежик Дугуракович Монгуш — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Сегбе Мурузкович Монгуш — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Байыр-оол Айрыяевич Ондар — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Бора Анай-оловна Ондар — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Севиляп Суванович Ондар — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Шырап Лопсанович Ондар — Октябрь 30 чылы совохотун ажилчыны.

Өюн Авайевич Ойуу — Чадааның 336 дугаар орук эргелелиниң ажилчыны.

НЫЗЫЛ РАЙОНДАН

Шияжек Дуглеевна Базыр-оол — пенсионер, Кур-Чер суур.

Серема Буровна Биче-оол — пенсионер, Шамбалыг суур.

Виктор Селиктевич Кызылдав — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Саара Чамитовна Лагба — пенсионер, Шамбалыг суур.

Дембирел Жамажановна Монгуш — пенсионер, Кур-Чер суур.

Ундун Сондревна Монгуш — пенсионер, Шамбалыг суур.

Успун Шомуевич Монгуш — пенсионер, Шамбалыг суур.

Былчигма Норсатовна Ондар — пенсионер, Кур-Чер суур.

Нордун-оол Мандаванович Ондар — пенсионер, Шамбалыг суур.

дар — пенсионер, Шамбалыг суур.

Самбуу Мандаванович Монгуш — пенсионер, Шамбалыг суур.

Тарап Богбажеевна Ондар — пенсионер, Кур-Чер суур.

Бавус Иванович Ооржан — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Зинаида Яковлевна Ооржан — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Комбушту Дамбаевич Ооржан — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Должанмаз Шыраповна Салчак — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Орус-оол Маннай-олович Сарыглар — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Какаа Семеновна Сендел — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Дмитрий Дамбаевич Тоспаик — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Зоя Сандеевна Таспаяк — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

Хажыт Шокубаевна Ховалыг — Шамбалыг совохотун ажилчыны.

БИН-ХЕМ РАЙОНДАН

Яна Серенатовна Даиган — пенсионер, Туран хоорай.

Киррил Спиридонович Доронин — Кызыл тараачын совохотун ажилчыны.

Анна Дмитриевна Кара-сал — пенсионер, Туран хоорай.

Гавриил Павлович Нусбетов — Кызыл тараачын совохотун ажилчыны.

Зинаида Семеновна Осипова — Аржаан суурда участок эмнегезиниң өмчи сестрээ.

Карганмай Дөкпен-оловна Сандан-оол — Кызыл тараачын совохотун ажилчыны.

Хепжеки Семеновна Сат — пенсионер, Өк суур.

Константин Трофимович Соляев — Кызыл тараачын совохотун ажилчыны.

Николай Семенович Фунтиков — пенсионер, Туран хоорай.

Алексей Терентьевич Шагараков — пенсионер, Тарлаг суур.

Малды Тырышбаевна Зник-оол — пенсионер, Туран хоорай.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Чарлыы

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Чарлыы

Кызыл хоорай, 1978 чылдың июль 27.

ТАҢДЫ РАЙОНДАН («Тыва НОБАЛТ» КОМБИНАТ)

Анастасия Васильевна Ашуркова — амыл раз хайдырылг килдизиниң ажилчыны.

Василий Иванович Алещенков — гидрометаллургия цегинде аппаратчы.

Валентина Сергеевна Балахина — энергетиктин моторист.

Иван Андреевич Деменов — дериг-херекседер септелгезиниң слесари.

Анна Яковлевна Дмитриева — даг цегиниң аккумулятор батареяларының охтакчызы.

Александр Николаевич Кононенко — скажина өрүмчезини.

Екатерина Кузьминична Колесникова — даг цегиниң ажилчыны.

Нелла Владимировна Паранова — техниктеги контроль килдизиниң мастери.

Александра Васильевна Романовская — уруглар садикниң ажилчыны.

Валентина Иерфильевна Седовская — даг цегиниң машинисти.

Яна Петровна Субботина — гидрометаллургия цегиниң аппаратчы.

Алексей Тимофеевич Шадрин — шахтада быжгылакчы.

ТОЖУ РАЙОНДАН

Федор Сеиджапович Байыр-Белек — пенсионер, Ий суур.

Монгуш Кокочевич Соснар — пенсионер, Тоора-Хем суур.

Даваа Торлукович Чанчывай — пенсионер, Ий суур.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОНДАН

Павел Яковлевич Моисов — районунуң суггарында системаларының эргелелиниң начальниги.

НЫЗЫЛ ХООРАЙДАН

Серафима Павловна Добромылова — пенсионер.

Мария Дмитриевна Легостаева — пенсионер.

Георгий Иванович Петеримов — автомобиль оруктарының туудууну болгаш ажилчалыны бүүдүргө эргелелиниң улуг инженер.

Соединиң Президиумунуң Дөргөзы М. МЕНДИМЕ.

Соединиң Президиумунуң Секретары С. КРАСНЫЙ.

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ

СОЦИАЛИЗМ ЧҮРТТАРЫНДА

УЛАН-БАТОР

Металлургия болгаш химия улустуртунге чутула чиг-от болур флюоритни кулап тывадыр Моолдун рудниктери бо чылдың бирги чартында 1977 чылдың хамаарышкан үезинге деңгээрге 32 хуу көзүндөк. Моол Арат Республикада ол үезинг минералдың хей сангыч чыдар черлерин калба-биле ажилдап кылары кады ажилдаар моол-совет «Монгол-Совет» дээр ажил-ажымы каттыжымшыкын тургусканының ачызында болдулар аргалы болган.

Каттыжымшыкын дагыларын интернационалы коллективни Моолдун бойбус байлактарын улустурге шигеэди алдырыны муруну оуругуна орун турар. Бүүдүргө программаларын күөсөдир талазы-биле каттыжымшыкын бүүдүргөдери белик көргүзгөдери чегил алган. Совет үш чылда пайдан ажыр 17 миллион тургунтиң продукцияны сайгарган. Продукцияны немей өздүккөң 90 хуузу куш-ажылды бүүдүргөдери беликкениниң күөсөдир чегил алдыган.

Румында кол дөңгөрүниң бирөөзи — Галацтын металлургия комбинаты бүүдүргөдери темпирини немей өстүрүр турар. Бо чылдың эгезинде болор маада онаалдага немей

3 муң тонна шойну болгаш 6 муң тонна канын өндүргөн, пайдан ажыр 50 ажыг муң тонна металлургия агломерациян белектөөн. Бүүдүргө чорудулганы сайыраңгайжытканы, машиналарын болгаш агрегаттарын профлактикти көрдүргөдери база септелгезини «И-шанга» чоруду турары Галацтын ажил-инженериниң чедимшиктериниң үнделин болган.

Хулап алыр — дамчыдар күчүлүг машиналар-биле дөңгөрүниң чаа радио-телевизион рөле станцияны Тоора-Хем дээр черде ажыктада кириген. Ол станция районун болгаш теледөңгөрүни ийи-ийи программаны худуш алыр арка хей хоорайларының болгаш суурларының чурттакчыларына боар.

Нефть сайырады ажилды болгаш чаа завод Словакияны Бойны хоорайында ажыктады кириген. Чылда 2 миллион тонна чиг-отти сайырады ажилдап кылар күчүлүг өл бүүдүргө республиканың улус ажил-агыйына ийи-бүрү үстери, индустриг олар чутула болгаш бензиниң тускай сорттарын боар.

Беш чыл дүргүзүндө бүүдүргөдери хемчээли маада барык 40 хуу немей өөр.

Агаар транспортуңуң талазы-биле совет-бармыл-герман кады ажилдамага чедимшиктерин көжүтүр турар «Аэрофлот» болгаш «Аэротранс» компанияның арзында пассажирлер сөөртүргөдери чыл үгөн тудум көүдөн турар. ЧУРУКТА: Аэрофлотун Майнц-Франкфуртта салбыры, А. УРБАНЫҢ фотозу.

БУДАПЕШТ

Венгрияны Доргодег хэмчүр-деш бассейниң чурттыкчыларының агар сангына чыл бүү 500 ажыг чурттыкчы саналдар болгаш сайыраңгайжытканын кирип турар. Бүүдүргөдери техниктеги денелин беликтериниң сорулгаары шигеэргөдери инженерлерин болгаш ажилчыларын сыйры кады ажилдап кылары, чурттыкчыларын болгаш чурттыкчыларын ажил-чорудулганың шахтерларни партия база профсоюз организациаларының салы турар улуг кичээлге бассейниң бүүдүргөдери чурттыкчы байлады тургустарыга ийи берип турар.

Венгрия Улус Республиканы чурттыкчылары чыл бүрү 70—80 муң чурттыкчы саналдарын кирип турар. Чурттуң бүтү улус ажил-агыйынын хемчээлге оларын бүүдүргөдери непередери чылда 4 килдир форит акча экономикте ажыг боар.

Эрткен ады айларың дүргүзүндө Галлы Демократик Республиканың медиаторлары республиканың эң кандаачай районларында 16,5 муң гектар шөлге чаа суггарыга системаларын тургузуп, Совет Эвилелини ажи-дүма дуз-жычы хуузу-биле берип тура-

рын «Фрегат» хевириниң чааш-кынадыр 50 машиналарын тургустан.

Одерде Франкфурт чамыка Одербух районунда келер үезде Берлинге чаа ногааларың кол берикчи болу бээр республикада эң улуг дөң суггарыга комплексини кылып турар. Амы үезде Магдебуртун, Потсдамны, Лейпцигтин болгаш Галлеңи көдөр районунда сугун чер алаанда үнер дөстөрүн ийлеп тывар талазы-биле улуг ажилдарын чоруду турар.

Көтүс округтун медиаторлары мал ажилын «Шпревалд» дээр күчүлүг комплексин мал чедимшикни бааза-биле хандырамына таарымчалык байлактарын тургузар дөң ажыдап турар. Ол комплекске 50 муң баш мыйыстыг бода мадды чыл сангында өстүрер.

Болгар ажи-тол Толбухинде «Добрич» фабриканы марканы идиетин улуг сонуургап, ханы күөл-биле келдерер. Оол идиетери чараш, чик, келдеринге өтпиг. Бүүдүргөдериңдик быжгыкчылары ам күөсүкыкы сөөвөгө белекени берген. Чыл төвчүзүңе чедир идиетиниң 150 чаа хевирлерин бүүдүргөдери непередери бодал турар.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

Кыдат эрге-чакыргаларың ВССР-ниң деңгээлге бөдүрүк агенттерини кирип өткөдө болгаш олар кыдат националдык кирилдериниң ортуңуна илгүдөшкөңиниң хөп-мөгөңи гардып турган илгүдөш. Кыдат кызылдарың шигеэ алдыны кирилери олу ажилды алган. ВССР-ниң деңгээлге кирип, элөөн каш ыстык кызылдарың тудуу алырын орадалган. Иччала-даа олар ыстык согушунга таарымчалык дөңгөрү дөң берген. Бо чылдагы түрүлүңдө бир ыстык кызылдарың аар балгыдаган. Бо чорук ийи чурттарың кызылдарың байлады нарымады кирип деп динчээлде айтылган.

